

Opcat-inspektion av Polismyndigheten, polisregion Nord, arresten Storuman, den 20–22 november 2018

Inspektionens genomförande

På uppdrag av JO Cecilia Renfors genomförde biträdande enhetschefen Karl Lorentzon tillsammans med föredraganden Simon Törnvall (protokollföreläsare) den 20–22 november 2018 en förannämld inspektion av Polismyndigheten, polisregion Nord, arresten Storuman. Under samma period inspekterades även arresterna Lycksele och Vilhelmina (se JO:s protokoll i dnr 7556-2018 och 7557-2018).

Inspektionerna inleddes i Lycksele den 20 november 2018 med att tf. lokalpolisområdeschefen och arrestföreståndaren AA presenterade verksamheterna vid de tre arresterna. Den 21 november besöktes arresten Storuman. Där togs JO:s medarbetare emot av gruppchefen BB. Efter en förevisning av arrestlokalen hölls ett samtal med en arrestvakt. En översiktlig granskning gjordes av bl.a. arrestant- och omhändertagandeblad, tillsynsblad, avviseringsblad och blanketter för säkerhetsbedömningar samt förmansprövning på distans. Besöket avslutades med en kortare avstämning där gruppchefen deltog.

Inspektionerna av arresterna Lycksele, Storuman och Vilhelmina avslutades den 22 november i Lycksele med en genomgång där JO:s medarbetare redogjorde för sina iakttagelser från samtliga tre arrester. Vid genomgången deltog BB.

Syftet med inspektionen

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, Opcat-verksamheten. Denna verksamhet har under 2018 ett fokus på transporter av frihetsberövade.

Opcat är den engelska förkortningen av tilläggsprotokollet till FN:s tortyrkonvention (Optional Protocol to the Convention against Torture). Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I

Sverige har JO tilldelats detta uppdrag. Information om JO:s Opcat-verksamhet finns på JO:s webbplats.

Uttalanden av JO Renfors med anledning av inspektionen

Protokollet från inspektionen av arresten Lycksele innehåller uttalanden av JO Cecilia Renfors som även berör arresten Storuman.

Arrestverksamheten i lokalpolisområde Södra Lappland

I protokollet från inspektionen av arresten Lycksele finns en redogörelse för det som gäller generellt för arrestverksamheten i lokalpolisområdet södra Lappland. Redogörelsen omfattar allmänna uppgifter om lokalpolisområdet samt iakttagelser om arrestvakternas utbildning och kompetens, förmansprövning på distans, frihetsberövande enligt lagen om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB) och transporter av frihetsberövade.

Iakttagelser beträffande arresten Storuman

Organisation

Arresten ligger i polishuset i Storuman och har två tillnyktringsceller. Under perioden januari–november 2018 hade det tagits in 4 personer i arresten för tillnyktring. Under inspektionen var inte någon frihetsberövad intagen i arresten.

Polismyndighetens handbok för arrestverksamheten (PM 2017:63) gäller för verksamheten i arresten. Arresten saknar lokala skriftliga rutiner.

Den fysiska miljön

De frihetsberövade tas in genom ett garage som leder till det utrymme där inskrivningen genomförs. Utrymmet för inskrivning är kameraövervakat. Arrestens två celler befinner sig i en korridor i direkt anslutning till inskrivningsutrymmet. Arresten genomgick en omfattande renovering för mellan fyra och fem år sedan. I samband med det togs de två cellerna för gripna och anhållna bort. Den ena cellen ersattes med ett stort toalett- och duschutrymme. Toalettstol m.m. är av hårdplast. Den andra gjordes om till ett uppehållsrum för arrestvakterna. Vid renoveringen tog man även bort arrestens rastgård.

Tillnyktringscellerna har endast en madrass på golvet. Båda cellerna har fönster med insynsskydd som medger inflöde av dagsljus.

Arrestlokalen gav ett fräscht och välhållet intryck.

Ankomsten till arresten

Den polispatrull som för in den frihetsberövade till arresten genomför avvisiteringen. Om arrestvakterna finns på plats biträder de poliserna.

JO:s medarbetare granskade handlingarna i arrestliggaren avseende de frihetsberövade som tagits in i arresten under 2017 och 2018. I vissa fall saknades dokumentation över genomförd förmansprövning på distans.

Tillsyn

Omhändertagna för berusning får i normalfallet tillsyn var femtonde minut.

Vid granskningen av tillsynsbladen uppmärksammades i några fall att anteckningar över utförd tillsyn var knapphändiga. I dessa fall hade som enda notering angetts att den intagne är ”vaken” eller ”ligger”.

Avslutande avstämning

JO:s medarbetare redogjorde för sina iakttagelser vid besöket. I samtalet med Polismyndighetens företrädare kom huvudsakligen följande fram.

JO:s medarbetare framhöll att man vid handlingsgranskningen uppmärksammat att ingripandepoliserna arbetar aktivt med att försöka undvika att placera omhändertagna för berusning i arresten. I de granskade handlingarna finns exempel där polisen försökt att komma i kontakt med anhöriga eller vänner till den omhändertagne och därefter varit i kontakt med sjukvården. Först när dessa alternativ varit uttömda förde man den omhändertagne till arresten.

Representanten för Polismyndigheten uppgav att polispersonalen anstränger sig för att hitta alternativ till att placera en omhändertagen i arresten. Detta eftersom arresten är en olämplig miljö för sådana omhändertaganden. Vidare blir polispatrullen upplåst under den tid det tar att skriva in personen i arresten och att få arresten bemannad. En inskrivning i arresten ger upphov till ganska mycket pappersarbete. För närvarande måste samma uppgifter fyllas i på flera blanketter. Det skulle vara arbetsbesparande om det vore möjligt att återanvända uppgifterna. Det händer att en polispatrull kan köra en person som omhändertas i Vilhelmina till arresten Storuman eftersom den är bemannad.

Det ska skickas en kopia av den ifyllda blanketten för förmansprövning på distans till stationsbefälet i Umeå. Det kan nog ha inträffat att originalet därefter ha kastats och därför inte återfinns bland de granskade handlingarna.

Avslutande genomgång

En redogörelse för vad som kom fram vid den avslutande genomgången med arrestföreståndaren finns i protokollet från inspektionen av arresten Lycksele.

Vid protokollet

Simon Törnvall

Justeras den 19/2 2019

Karl Lorentzon

Uttalanden av JO med anledning av inspektionen

Jag har tagit del av protokollet. I protokollet från inspektionen av arresten Lycksele gör jag uttalanden som även berör arresten Storuman.

2019-02-19

Cecilia Renfors